

Mefjärdsinfo juni 2012

Ordföranden har ordet

Vi har just firat Valborg med rekorddeltagande, SRV har hämtat våra grovsopor och våren står i full blom på vår ö. Sommaren med alla dess aktiviteter står för dörren och de flesta av oss längtar väl ut till härliga sommarveckor på Mefjärd.

Årets samtalsämne är avlopp och Mefjärd Avloppsgrupp har etablerats för att stötta de som behöver hjälp att få till godkända anläggningar.

Midsommarkommittén (1:67 – 1:89) har samlats och planerat aktiviteterna. Vi kan se fram emot ytterligare ett år med levande musik, dans, lekar och tipspromenad.

Den 7 juli kommer traditionsenligt Ornötrubaduren Bertil Olsson till Waxholmsbryggan med sina sånger lördagen den 14 juli ordnar vi andra upplagan av Mefjärdsjoggen. Vi hoppas att fler av de många som motionerar på ön skall ställa upp. Vi skall även försöka ordna några speciella träffar där barn från olika delar av ön kan träffas och ha kul tillsammans – håll utkik efter tider på öns anslagstavlor.

Skötseldagarna infaller i år den 16 juni och den 11 augusti. Som vanligt kommer arbetet den första dagen att bestå av krattning av ängar, reparation Krokholmsbryggan och slyröjning.

Nytt för i år är ängsgruppen under Elisabeth Lundvalls ledning som ett pilotprojekt skall slå en del av stora ängen med lie för att se om vi kan öka vår blomsterprakt och kanske till och

med få orkidéerna tillbaka. Dessutom kommer jag tillsammans med den nyutsedda skogsfogden Björn Johansson att inventera skogs- vårdsbehovet under året för att lägga fram en mer detaljerad plan för årsmötet 2013. Måhända leder denna senare aktivitet till arbetsuppgifter på höstens skötseldag.

Det finns mycket att göra för att hålla vår ö i trim så jag hoppas på en stor uppslutning – gärna båda dagarna.

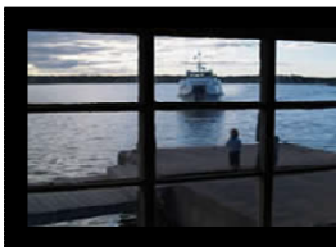
I år är det 60 år sedan Mefjärds Sportstugeförening bildades. Det ryktas om en gemensam kraftskiva på midsommarängen.

Det finns mycket att se fram emot i sommar ...

Johan Areskoug

I detta nummer

- Sid 1 Ordförande har ordet
- Sid 2 Hemsidan, när besökte du den senast?
- Sid 2 Makalösa Mefjärd
- Sid 3 Mefjärdsfågel – Årtsångaren
- Sid 4 Utflyktstips: St Krokholmen
- Sid 4 Nya ansvarsområden i styrelsen
- Sid 5 Mefjärds avloppsgrupp
- Sid 6 Nya eldningsregler
- Sid 6 Brandskyddskontroll i sommar – en extra brandförsäkring
- Sid 7 Vårens grovsophämtning
- Sid 7 Efter 90 år på Ornö – Sjöbergs Skärgårdshandel läggs ner
- Sid 7 Mefjärdsjoggen
- Sid 8 Östrasalt och dess förvecklingar
- Sid 9 Sagan om ekorren Ingrid
- Sid 10 Kalendarium

Mefjärds
SPORTSTUGEFÖRENING

Hemsidan, när besökte du den senast?

Känner du igen Mefjärdsinfos nya vinjett ? Det är 'loggan' på Mefjärds Sportstugeförenings hemsida www.mefjard.se

Om du inte redan besökt den skall du veta att här det finns mycket intressant information att läsa – den är väl värd ett besök då och då.

Styrelsen har beslutat att detta nummer av Mefjärdsinfo skall distribueras på sedvanligt sätt. Samtidigt finns den tillgänglig på hemsidan för den som förlagt sitt exemplar eller vill skriva ut ett nytt. På sikt kommer Mefjärdsinfo endast att finnas på hemsidan.

För att komma in på de speciella medlemssidorna använder du inloggningsuppgifter som du får genom att kontakta någon i styrelsen.

David Alvéns tillsammans med syster Jenny Alvéns är våra webmasters och ansvariga för att innehållet är uppdaterat och intressant.

Men för att det skall bli verklighet måste vi alla hjälpas åt och se till att

nytt material kommer in, felaktigheter rättas och uppdateringar göres. Framför allt gäller detta:

- Medlemsmatrikeln (ägare, telefonnummer, mailadresser)
- Kalendertips

Makalösa Mefjård

Sedan något år har jag nöjet att vara pensionär och har därför varit mycket ute på Mefjård och kunnat följa naturens växlingar.

Den gångna vintern har varit relativt isfattig vilket gjort att vattentemperaturen sjunkit rejält och saktat ned vårens frammarsch. Men mars månad blev varm.

Snön smälte bort och många med mig trodde på en extremt tidig vår. Den manifesterade sig genom små spirande blåsippor som när vårvintersolen värmdes öppnade sina blåbleka kronblad mot himlen.

Men när april anlände med kyla stannade allt upp och vi fick fira Valborg utan att den riktiga våren anlant – som det skall plägar vara. Sedan dess har vi fått se en repris av våren på fastlandet i slow motion - och vilken repris sen ...

Jag går ensam ut med hundarna när solen höjt sig över Fjärdlångsfjärden som fortfarande ligger spegelblank. Så här tidigt på våren är båttrafiken obefintlig och tystnaden skapar en fantastisk frid. De enda ljud som hörs är fåglarnas morgonkonsert. Jag hör bofink, lövsångare, svartvit flugsnappare, rödhake, taltrast och ärtsångare förutom alfågel och de nyss anlända ejdrarna (i år med ett stort gudingöverskott).

Vi går stigen norrut i riktning mot Torpet och midsommarängen. Vi tar 'överbägen' och när vi kommer ned för trappan mot ängen står det ett ensamt rådjur i vassen mot Söderviken. Den står majestätiskt blickstill så hundarna märker ingenting och vi smyger förbi åt höger mot Torpet.

Grönskan är så skir den kan vara, alldeles ljusgrön i morgonljuset. Det kalla april-vädret har 'frusit' den tidiga blomningen så det finns fortfarande en och annan blåsippa kvar bland mängden av snart överblommade vitsippor.

Lite längre fram möter oss stora gula hav av gullvivor i det gröna gräset. Hundarna älskar att äta av de gröna stråna som om de vore de läckraste vårprimörer. Gullvivorna är inte bara många, de är stora och kraftiga som ingen annanstans.

Liljekonvaljebladen har hunnit växa sig

stora och här och var finns en antydning till en knopp.

Det är makalöst vackert och det känns andaktsfullt och privilegierat att här ute få uppleva det under som återskapas för våra ögon varje år – våren.

Johan Areskoug

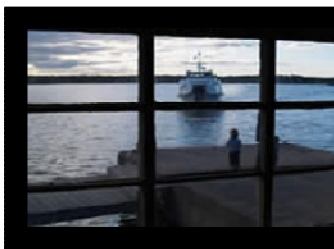
Ärtsångaren

En fågel som uppenbarligen tycker om våra enebuskage på Mefjärd är ärtsångaren. Här lite mer information om denna lilla sångfågel som nyss anlant:

Den grupp av fåglar som kallas sångare gör verkligen skäl för namnet. Det finns 28 olika arter i vårt land och samtliga är små fåglar med diskreta färger. Eftersom de mest håller till inne i lövverk och annan vegetation är det deras läten som lättast avslöjar dem. Varje art har sin mycket karaktäristiska sång, som den låter höra med stor intensitet under häckningstidens början - i maj-juni.

Ärtsångarens latinska namn, *Sylvia curruca*, är troligen ljudhärmande. Det svenska namnet har nog också att göra med den skallrande, rasslande sången, som inte är "melodiös" utan snarare liknar rasslet av torra ärter i en burk! I början av sångperioden brukar dock skallrandet föregås av en tjattrande,

kvittrande strof med inslag av härmljud. Ärtsångaren övervintrar i Östafrikas tropiker där den lär vara särskilt förtjust i blommande akacior. Fågeln beger den sig till Afrika i augusti-september och i början av maj låter den höra sig i hela vårt land utom längst i norr.

Den vill ha solig, öppen mark med täta snår, gärna enbuskar eller häckar. Där bygger den också sitt mycket tunna bo av torrt gräs och spindelväv med vanligen fem ägg.

När ungarna lämnat boet kommer fåglarna ibland fram till trädgårdarnas bärbuskar där den låter höra ett kraftigt smackande läte. Då har man bästa chansen att se den gråbruna fågeln med dess karaktäristiskt askgråa huvud.

Den som vill veta mer om ärtsångaren kan läsa och höra mer på internet:

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3275&artikel=259308>

Utflyktstips:

St Krokholmen, orkidéparadiset

Inte långt från Mefjärd söderut vid Nedergårdsö ligger St Krokholmen som några vårdagar varje år fylls av orkidéer, gullvivor, mandelblom, kattfot och blå viol. Väl värd ett besök, men välj var du sätter stegen så du inte trampar ner den fantastiska växtligheten.

Nya ansvarsområden inom styrelsen

Ordförande: Johan Areskoug

Vice ordförande: Gunnar Huss

Sekr./arkivansvarig: Torbjörn Nordström
(bl a matrikel)

Kassör: Lena Wristel

Hemsida: David Alvé

Mefjärdsinfo: Johan Areskoug

Externa kontakter: Gunnar Huss
(Waxholmsbolag, Ö-råd, SRV, kommun)

Arrangemang: Lotta Müller

Ängar: Elisabeth Lundvall

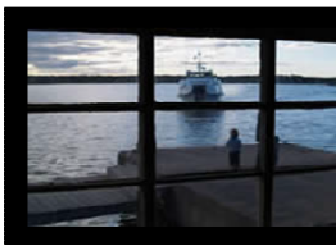
Skog och stigar: Johan Areskoug / Björn Johansson (skogsfodge)

Bryggor och väntkur: Hans Ewrelius

Maskiner, brunnar, brandstation:
Gunnar Hammarlund

Har du någon specifik fråga inom ett av ovanstående ansvarsområden vänder du dig med fördel till respektive ansvarig inom styrelsen.

Mefjärds avloppsgrupp

Sedan årsmötet har avloppsfrågan dykt upp i alla möjliga sammanhang och det tycks vara ett frekvent samtalsämne vid Waxholmsbryggan och på andra platser där vi möts. Vid årsmötet bildades en liten avloppsgrupp med Kjell Bojler som initiativtagare och sammankallande. Gruppen träffades för ett första möte under Kristi Himmelsfärdshelgen för att planera och organisera arbetet.

Det är nu klart att Mefjärd står på tur för en inventering av enskilda avlopp 2013 (kan läsas på SMOHF:s hemsida <http://www.smohf.se/Verksamheten/Avloppsinventering-Haninge-kommun/Omraden/>).

Under förra året inventerades avloppen på Ornö Boda och Ornö Söderviken. Vad vi har förstått så blev bara ett fåtal godkända. Ett av avloppsgruppens huvudmål under sommaren blir därför att etablera kontakt med deras motsvarigheter för att kunna dra nytta av deras erfarenheter så att vi är bättre förberedda inför den förestående inspektionen.

Avloppsgruppen föreslår också att en enkät skickas ut till alla Mefjärdsbor för att få en samlad överblick över hur dagens situation ser ut. Vilka behov finns och vilket intresse finns det av att avloppsgruppen skall hjälpa och stödja och eventuellt företräda föreningens medlemmar? Enkäten kommer att skickas ut under juni månad med förhoppning att få in svaren till 15 augusti. Att svara är frivilligt och alla svar kommer givetvis att behandlas konfidentiellt och inte lämnas vidare.

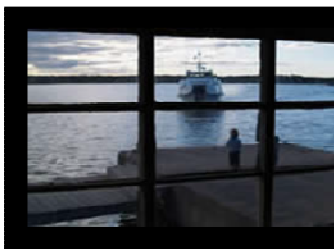
Vår tro är att det är bättre att några (Avloppsgruppen) sätter sig in i problemområdet, än att var och en på egen hand försöker skaffa sig information och kunskap. Området är komplext och framtida ansökningar, som troligtvis i stort sett alla Mefjärdsbor måste göra, är också förknippat med kostnader. Därför är det bäst att försöka göra rätt från början.

På längre sikt ser gruppen dessutom ekonomiska fördelar för medlemmarna i att samordna upphandling av avloppssystem och entreprenader.

Avloppsgruppens kontaktperson är Ola Berndtsson (1:50) som kan nås på 070-815 87 24.

Avloppsgruppens medlemmar: Kjell Bojler (med hustru Marilyn), Britt Bojler, Ola Berndtsson, Bo Myrén, Torbjörn Nordström, Kjell Wristel och Johan Areskoug (de tre senare saknas på bilden).

Nya eldningsregler för Mefjärd

Efter ansökan i höstas har Södertörns Miljö- och Hälsovårdsförbund har 2011-11-03 beviljat Mefjärds Sportstugeförening dispens från förbudet att elda avfall på öarna Mefjärd, Krokholmen och Notholmen.

Detta under förutsättning att:

- *eldningen i huvudsak är begränsad till föreningens gemensamma vår- och höströjningsveckor,
- *sker under goda väderleks- och vindförhållanden och
- *att den sker i samråd med Södertörns brandförsvarsförbund, så att det inte råder eldningsförbud enligt Räddningstjänsten samt
- *att de får besked om när eldning skall ske.

Den som vill elda på tomten måste göra en telefonanmälan samma dag som eldningen skall ske och innan den påbörjas till

Södertörns brandförsvarsförbund
telefon 08-721 22 00.

Uppge tomtnummer och om nödvändigt beslutets diarienummer 2011-467-2.

Dispensen är förenad med ansvar – tänk på att ha släckmateriel framme, lämna aldrig elden utan uppsikt och se till att eftersläcka ordentligt efter avslutad eldning.

Brandskyddskontroll i sommar – en extra brandförsäkring

De flesta av oss har i dagarna fått ett brev hem från Haninge Sotning & Ventilation med en avisering om sotning. Numera är detta en sällsynt aktivitet – det görs vart åttonde år. Speciellt för i år är att det är sotning *och* en brandskyddskontroll.

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister hos anläggningen för att undvika skador till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av att den enskilda anläggningens ur brandskyddssynpunkt i huvudsak överensstämmer med de krav som gällde när den togs i bruk – lite som Bilprovningen!

Kontrollen sker dels okulärt men som ett komplement kommer rökkanalerna att undersökas med kamera. Se till att sotaren får tillträde till tak, vindar och andra utrymmen där rökkanalerna passerar.

Kontrollen är som en extra brandförsäkring – utnyttja detta unika tillfälle och se till att ni att huset är tillgängligt på utsatt tid genom att t ex lämna nycklar till grannar.

Annars ta kontakt med Haninge Sotning & Ventilation 08-556 525 90.

Vårens grovsophämtning

Många kanske minns det kaos som kännetecknade förra höstens grovsophämtning. Redan en månad i förväg började soporna samlas kring Waxholmskuren och Sellergrens staket och dagarna innan SRV anlände med båten gick det knappt att ta sig fram.

Många tyckte att det såg 'rent för jävligt' ut och styrelsen utarbetade nya regler som antogs vid årsmötet.

Torbjörn Nordström ordnade förtjänstfullt skyltar så att vi redan i förväg kunde sortera soporna, vilket underlättade ombordlastningen – efter 20 minuter var alla soporna ombord ditburna av de frivilliga som hade strömmat till (samma kärntrupp år efter år).

En speciell eloge år Britt Bojler som anammat reglerna in i minsta detalj och märkt upp sina sopor med tomtnummer!

Låt oss fortsätta på den inslagna linjen för allas vår (och SRVs) trevnad !

Efter 90 år på Ornö – Sjöbergs Skärgårdshandel läggs ner

Många av oss har sett det som en trevlig sommarutflykt att åka till Vargvik och fylla på matförrådet med färska grönsaker, basvaror och kanske lite grillkött och goda ostar.

Sjöbergs Skärgårdshandel har utan tvekan varit en institution. Här har Hasse Sjöberg tillsammans med sin hustru Eva drivit butiken vidare i tredje generationen. På 20-talet startade hans farfar lanthandeln i Vargvik. Så småningom lämnade han över kassanyckeln till sin son, som i sin tur

överlät rörelsen på Hasse. Det betyder att familjen Sjöbergs ombonade lilla butik och brygga har hunnit serva Ornöbor och sommargäster med allt från färska grönsaker och bröd, till båtbränsle och midsommarsnaps i närmare ett sekel.

I vintras fick de nog och beslutade att lägga ner. Stort tack till er, Eva och Hasse för all fin service under åren!

Hur skall vi klara oss nu? På Ornö öppnar Krogen en "Livsmedelsakut" i det gamla biblioteket i samma hus. Den kommer att vara öppen vardagar mellan 09.00-15.00. Andra alternativ är att åka till Kymmendö, Utö eller Dalarö.

Mefjärdsjoggen

Förra årets nyhet Mefjärdsjoggen lockade ett dussintal tappra att springa från midsommarängen först till norra udden, sedan till höjden innan södra udden och tillbaka (ca 6 km) - i 26 graders hetta.

I år har vi förlagt loppet till den 14 juli - med förhoppning att fler skall få uppleva Mefjärd i dess hela sträckning med lite förhöjd puls. Ny klass blir 'halvmaran' till norra udden och tillbaka.

Anmälan kan redan nu göras till Johan Areskoug: mail johan@areskoug.se eller telefon 070-748 39 50.

Östrasalt (vikingarnas benämning på Östersjön) och dess förvecklingar

I ett Mefjärdsinfo hösten 2005 kunde man läsa att den från SVT:s "Antikrundan" kände Claes Moser har deponerat sin stora samling av tavlor – ett sextiotal verk - av J.A.G Acke till ett nytt museum i Vaxholm, som öppnade den 22 augusti 2005. Museet heter Östrasalt-J.A.G.Acke-museum och Galleri i Vaxholm.

I samlingen ingår ett av svensk konsts viktigaste verk: målningen "Östrasalt", som gett namn till museet. Målningen ifråga avbildar dels konstnären själv, J.A.G.Acke, dels kompositören Sigurd von Kock, dels konstnären Rikard Lindström, samtliga nakna på ett skär.

Skäret ifråga är de klippor på den sydvästra sidan av Stora Sandböte, där det idag står ett sjömärke ens med flottans vita märke på berget norr om Morotsvik på Ornö, där vi Mefjärdsbor plägar pilka strömning.

Sigurd von Kochs och hans son kompositören Erland von Koch bodde i det stockvirkeshus ytterst på Långviksholme vid Kyrkviken. Rikard Lindström höll till på Gåsten. Acke själv var sommargäst på Morotsvik, gården

på Ornös ostsida, mitt emot Sandböte.

Claes Moser flyttade hösten 2010 hela sitt Östrasalt-museum med sin stora J.A.G Acke-samling till Östrasalt - Ljusterö Konstmuseum vid Ljusterö torg. Men då Österåkers politiker genom beslut omöjliggjort verksamheten på Ljusterö har J.A.G. Ackesamlingen flyttat till Åland, till Önningebymuseet utanför Mariehamn. På Önningebymuseets hemsida kan man läsa:

J.A.G Acke är en av de större svenska konstnärerna i slutet på 1800-talet. Fram till 2011 har Acke-museet legat på Ljusterö i Sverige men flyttar nu till Åland. Claes Moser, känd från TV-programmet Antikrundan, äger 99% av samlingen. Den ska nu deponeras på Önningebymuseet till och med 2012 till att börja med. Därefter hoppas man göra en permanent lösning. I en intervju i tidningen Nyan berättar Claes att han köpte sin första Acke-tavla som fattig student. Sedan dess har han samlat på sig mer och mer. Nu finns samlingen alltså på Åland och många säger att tavlorna har "flyttat hem".

Så kom det sig alltså, att tavlan Östrasalt från Mefjärd 1:2 (Sandböte) hamnade på Åland. Claes Moser hade visningar där i april 2012.

Hur kom sig nu detta? Svaret hittar man i lokaltidningarnas arkiv. De styrande i Österåkers kommun hade gjort upp om att köpa Claes Mosers samling för 10 mkr, att förvaltas av en stiftelse, för permanent utställning på museet i Ljusterö. Men kritiken blev hård och saken polisanmäldes.

Projektet sprack och Claes Moser flyttade samlingen till Åland.

Acke gifte sig på Åland med Zacharias Topelius dotter Eva (Eja). De bosatte sig i Vaxholm i ett hus som nu är K-märkt och som de kallade Akleja.

Som framgår av skriften byggdes det med hjälp av arkitektvännen Ernst Stenhammar, fö bror till kompositören Wilhelm Stenhammar.

Och namnet Ernst Stenhammar dök ju upp för ett tag sedan när vi rotade i frågan om våra fiskevatten! Visst ja, det var ju till en arkitekt Ernst Stenhammar som riksdagsmannen Pettersson sålde Mefjärd 1:6 och 1:90 (Furuholmarna) 1926! Ackes namn knyts såväl till Mefjärd 1:2 (Sandböte) genom sin målning Östrasalt, som till Mefjärd 1:6 och 1:90 genom sitt samarbete med arkitekten Ernst Stenhammar.

Denna anknytning till Mefjärd kan inte vara en tillfällighet, särskilt som J.A.G Acke under flera somrar hyrde sommarställe på Lilla Morotsvik på Ornö, mitt emot Lilla Sandböte.

Jag ringde helt sonika upp Claes Moser och frågade hur det förhöll sig. Mycket riktigt, var det ett gäng härute, som umgicks flitigt. J.A.G. Acke, med sin konstnärselev Rickard Lindström boendes på Gåsten, kompositören Sigurd von Kock vid Kyrkvikens mynning (Kockska udden) och arkitekten Ernst Stenhammar, Furuholmarna.

Gunnar Huss

Sagan om ekorren Ingrid

Det var en dag i slutet på maj som en liten ekorrunge klättrade upp på mitt ben. När jag tittade ner på den, såg jag även den lilla söta mamman. Hon satt alldeles stilla precis som om hon ville tala om något för mig. Då böjde jag mig ner och tog upp henne.

Med bägge de små ekorrarna i händerna gick jag sakta hemåt. När vi kom hem lade jag försiktigt ifrån mig dem på ett bord, den lilla mamman satt fortfarande alldeles stilla.

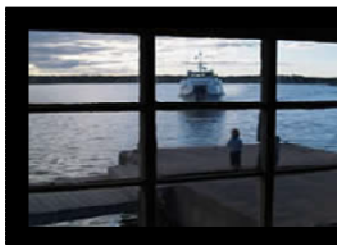
Då såg jag plötsligt någonting som glimmade på hennes små tassar. Hon hade små skor på tassarna och när jag tog av henne skorna såg jag att de var gjorda av guld.

Sedan såg jag någonting mer, det satt en silverkedja runt hennes lilla hals och när jag försiktigt tog av henne den

förvandlades den lilla ekorren till en underbart söt liten flicka och den lilla ekorrungen förvandlades i samma ögonblick till en annan lite mindre flicka.

Den stora flickan föll mig genast om halsen och tackade mig för att jag hade löst förtrollningen som en gammal elak gumma uttalat när flickorna plockat blommor på en äng.

Flickan berättade att hon hette Ingrid och att den andra flickan var hennes lillasyster.

Ingrid tog sin lillasyster i handen och flickorna och gick ut genom dörren och ut på stigen och när jag försökte titta efter dem var de plötsligt försvunna.

Så här konstiga saker inträffar bara på Mefjärd...

Pia Areskoug

Ornö Runt 26 maj 2012 – full fart med spinnackern

Kalendarium 2012

16 juni	Skötseldag
22-23 juni	Midsommar
27 juni	Janne Schaeffer på Ornö Krog
7 juli	Trubadurafton vid Waxholmsbryggan med Bertil Olsson
14 juli	Mefjärdsjoggen
15 juli	Huvudskärsmässan
20-22 juli	Havsbandet – Konstutställning på Ornö (Vernissage 21/7)
22 juli	Kymmendö friluftsgudstjänst
26 juli	Dan Hylander på Ornö krog
11 augusti	Skötseldag
13-16 augusti	Sotning och brandskyddsprov (enligt utskick)
18 augusti	Grovsophämtning

Tyvärr är det inte planerat någon Sjöräddningens Dag på Ornö i år.

Du har väl minst en brandskyddsfilt i varje stuga? Finns på Claes Ohlsson, IKEA, Designtorget m.fl. affärer. En liten investering i effektiv trygghet.